

Rapport Gemeentelijke Ombudsman

Fiets weg zonder rechtsbescherming

**Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Centrum
Bestuursdienst**

25 juli 2012
RA121310

Samenvatting

Een man woont buiten Amsterdam en moet gemiddeld een keer per week in Amsterdam zijn voor zijn werk. Zijn fiets staat geparkeerd in een rek op de Keizersgracht. In de periode 25 november tot 10 december 2011 is de man in het buitenland. Bij terugkomst in Amsterdam blijkt het stadsdeel op 1 december 2011 zijn fiets te hebben verwijderd, terwijl het stadsdeel op 28 november een waarschuwbord heeft geplaatst ter aankondiging van de verwijdering. De man dient een klacht in bij het stadsdeel. Daarbij wijst hij uitdrukkelijk op de korte termijn tussen aankondiging en verwijdering.

In de reactie op de klacht meldt het stadsdeel dat de fiets verwijderd is op grond van "feitelijk handelen". Verder meldt het stadsdeel dat er minimaal één week voor verwijdering waarschuwborden moeten worden geplaatst en dat de man niet voor een schadevergoeding in aanmerking komt omdat die borden tijdig zijn geplaatst. De man kan zich hierin niet vinden en wendt zich tot de ombudsman.

Desgevraagd laat het stadsdeel de ombudsman weten dat "feitelijk handelen" duidt op het verwijderen van een fiets terwijl er geen sprake is van overtreding van een verbodsbepaling van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Hierbij gaat het om een privaatrechtelijke handeling van verwijdering van de fiets. Daarbij bestaat voor de burger geen bezwaarmogelijkheid, maar slechts een civiele rechtsgang door een schadeclaim op grond van onrechtmatige daad.

De ombudsman constateert dat het stadsdeel bij de klachtbehandeling de feiten niet heeft gecheckt en op basis van een aanname de klacht afgehandeld heeft, nu het stadsdeel de waarschuwborden niet minimaal één week voor de verwijderingsdatum heeft geplaatst. Ook belemmert de constructie van verwijdering op grond van "feitelijk handelen" de burger in zijn rechtsbescherming. Nadat de ombudsman dit aan het stadsdeel voorlegt, laat het stadsdeel weten de Centrale Stad te adviseren de APV op dit punt aan te passen. De ombudsman ziet aanleiding een aanbeveling aan het rapport te verbinden.

Oordeel

De onderzochte gedraging is in strijd met het vereiste van fair play.

Aanbeveling

De ombudsman verzoekt de burgemeester - verantwoordelijk voor de portefeuille handhaving en regelgeving – de juridische grondslag en de rechtsbescherming in de meest voorkomende situaties van fietsverwijdering te waarborgen en uniformeren door vastlegging van die situaties in de APV.

Amsterdam, 25 juli 2012

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ulco van de Pol', with a long horizontal stroke extending to the right.

Ulco van de Pol
Gemeentelijke Ombudsman

Verzoek

Het verzoek tot onderzoek is op 9 februari 2012 schriftelijk ingediend en betreft de gemeente Amsterdam, Stadsdeel Centrum en de Bestuursdienst.

Bevindingen

aanleiding

Verzoeker, wonend op 117 kilometer buiten Amsterdam, is één keer per week in Amsterdam voor zijn werk. Hij maakt gebruik van een fiets, geparkeerd in een fietsenrek, tegenover Keizersgracht 140.

In de periode 25 november tot en met 10 december 2011 is verzoeker in het buitenland.

Op 28 november 2011 kondigt het stadsdeel met waarschuwborden aan dat de fietsen geplaatst op de lokatie waar verzoekers fiets staat, verwijderd zullen worden.

Op 1 december 2011 verwijderd het stadsdeel fietsen, waaronder verzoekers fiets, waarbij zijn kabelslot wordt doorgezaagd. Het betreft hier geen wrakken-verwijderactie; de verwijdering houdt verband met een fotoreportage voor een tijdschrift, - zo verneemt verzoeker later van omwonenden.

Op 28 december kan verzoeker zijn fiets tegen betaling van € 10,- ophalen op Bedrijventerrein Bornhout. Verzoeker moet hiervoor speciaal uit zijn woonplaats komen.

Verzoeker kan zich hierin niet vinden en klaagt zich op 30 december 2011 schriftelijk bij het stadsdeel. In zijn klacht wijst hij expliciet op de korte termijn waarop het stadsdeel de verwijdering heeft aangekondigd.

De behandeling van de klacht door het stadsdeel

Het stadsdeel stuurt verzoeker op 2 februari 2012 een schriftelijke reactie. Daarin staat dat de fiets is verwijderd vanwege werkzaamheden op basis van "feitelijk handelen".

Verder meldt het stadsdeel dat er minimaal één week voor verwijdering waarschuwborden worden geplaatst. Nu er tijdig waarschuwborden waren geplaatst had verzoeker op de hoogte kunnen zijn van het feit dat zijn fiets verwijderd zou worden en was er voldoende tijd om zelf actie te ondernemen. Dat verzoeker in het buitenland was komt voor zijn rekening en risico; de verwijdering was volgens het stadsdeel rechtmatig, en daarom krijgt hij geen schadevergoeding. Verzoeker kan zich niet vinden in de wijze van klachtafdoening en wendt zich tot de ombudsman.

klachtomschrijving

Het onderzoek van de ombudsman richt zich op:

- de behandeling van een klacht over de verwijdering van een fiets.

reactie van Stadsdeel Centrum

Met feitelijk handelen bedoelt het stadsdeel het verwijderen van een fiets terwijl er geen sprake is van overtreding van een verbodsbepaling, opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening. Te denken valt aan situaties, waarbij fietsen(rekken) verwijderd moeten worden in verband met werkzaamheden (aan bestratingen) of evenementen (zoals dodenherdenking).

Verzoekers fiets stond niet geparkeerd in strijd met de regels van de Algemene Plaatselijke Verordening. Daarom bestond er geen handhavingsbevoegdheid om de fiets te verwijderen op grond van bestuursdwang.

Het stadsdeel heeft de fiets verwijderd omdat dat noodzakelijk werd geacht in verband met een fotoreportage.

De term "feitelijk handelen" duidt op de privaatrechtelijke handeling van verwijdering van de fiets. Dit privaatrechtelijke aspect heeft als gevolg dat klachten over de fietsverwijdering niet volgens publiekrecht –middels een bezwaarschriftprocedure door de afdeling Juridische Zaken – worden afgehandeld, maar privaatrechtelijk, door handhaving zelf via een verzoek tot schadevergoeding op grond van onrechtmatige daad.

Naar aanleiding van het informatieverzoek van de ombudsman heeft het stadsdeel nader onderzoek gedaan. Daarbij is vastgesteld dat het stadsdeel de waarschuwingsborden inderdaad pas op 28 november 2011 heeft geplaatst. De minimale termijn van één week heeft het stadsdeel dus niet in acht genomen. De medewerker die de klacht behandelde was er bij beantwoording vanuit gegaan dat de waarschuwingsborden minimaal één week voor verwijdering waren geplaatst. Hij heeft verzuimd verzoekers mededeling in zijn klacht over de termijn waarop het waarschuwingsbord was geplaatst te checken. Dat had wel moeten gebeuren. Hiervoor heeft het stadsdeel verzoeker excuses aangeboden. Het stadsdeel erkent dat de fiets ten onrechte is verwijderd. Afgesproken is dat verzoeker de nota's van de door hem gemaakte kosten in verband met de fietsverwijdering bij het stadsdeel indient¹. Het stadsdeel zal die claim ter behandeling doorsturen naar Verzekeringsbedrijf Groot Amsterdam. De reden dat het stadsdeel de claim niet zelf financieel afwikkelt richting verzoeker is dat het stadsdeel verzekerd is bij VGA voor dit soort situaties en dit verzekeringsbedrijf de claim daarom afhandelt.

nadere vragen

Aangezien de Algemene Plaatselijke Verordening geen grondslag biedt voor verwijdering van fietsen bij evenementen, werkzaamheden aan bestratingen etc, vraagt de ombudsman het stadsdeel of er aanleiding is deze situaties – met het oog op rechtsbescherming van de burger – op te nemen in de Algemene Plaatselijke Verordening.

Desgevraagd laat het stadsdeel de ombudsman het volgende weten. Aanpassing van de APV is een bevoegdheid van de Centrale Stad. Het stadsdeel zal de Centrale Stad adviseren de hiervoor genoemde situaties, waarbij fietsverwijdering nu nog op grond van "feitelijk handelen" gebeurt, in de APV op te nemen.

reacties op bevindingen

Het resultaat van het onderzoek is als verslag van bevindingen naar verzoeker en naar het stadsdeel gestuurd om na te gaan of de feiten juist zijn weergegeven.

Verzoeker meldt geen opmerkingen te hebben op het verslag. Verder meldt hij dat VGA het door hem geclaimde bedrag op 5 juni 2012 aan hem heeft uitbetaald. De reactie van het stadsdeel is in het verslag verwerkt. De ombudsman heeft dit verslag ook aan de Bestuursdienst voorgelegd. De reactie van de Bestuursdienst bood geen aanleiding voor aanpassing.

¹ Het gaat dan om de kosten van een kabelslot, de reiskosten gemoeid met het ophalen van de fiets, administratiekosten van het fietsdepot, en arbeidsloon (reizen, bellen, brieven). Totaal komt verzoeker op € 246,16 uit.

Beoordeling

De ombudsman beoordeelt of het bestuursorgaan zich in de door hem onderzochte aangelegenheid behoorlijk heeft gedragen ².

Behoorlijkheidsvereisten

Indien naar het oordeel van de ombudsman de gedraging niet behoorlijk is, vermeldt hij in het rapport welk vereiste van behoorlijkheid is geschonden ³. In dit onderzoek toetst hij de gedragingen aan het vereiste van fair play.

Overwegingen

Het fair play vereiste houdt in dat een bestuursorgaan de burger de mogelijkheid geeft zijn procedurele kansen te benutten. Niet alleen vereist dit dat een klacht op tijd wordt herkend, en conform de procedurele regels van de Algemene wet bestuursrecht wordt afgehandeld, maar ook dat men inhoudelijk serieus ingaat op de bezwaren die een burger in zijn klacht geeft. Dat brengt ook mee dat die punten gemotiveerd moeten worden weerlegd, en dat het bestuursorgaan de feiten die aan de klacht ten grondslag liggen verifieert.

Vast staat dat het stadsdeel dat hier niet gedaan heeft. De klacht is op basis van een gissing afgedaan. Bij de klachtafdoening heeft het stadsdeel niet gecheckt of verzoekers bezwaar over de korte termijn tussen plaatsing van het waarschuwbord en de daadwerkelijke fietsverwijdering feitelijk klopte. Door dit niet te doen werd verzoeker in zijn belangen geschaad. Bovendien is het stadsdeel niet geslaagd in het zelf herstellen van een fout, wat één van de doelen is die een interne klachtprocedure beoogt.

Ten slotte constateert de ombudsman dat het stadsdeel door de constructie van verwijdering op grond van "feitelijk handelen" zonder publiekrechtelijke grondslag fietsen verwijderd en hiermee de burger rechtsbescherming in het kader van bezwaar- en beroepsmogelijkheden onthoudt. Uiteindelijk staat slechts een civiele procedure bij de rechtbank open. Gezien de (proces)kosten die daarbij komen kijken, zal dat groepen burgers afschrikken. Dat maakt dat de ombudsman aanleiding ziet om een aanbeveling aan het rapport te verbinden.

Oordeel

De onderzochte gedraging is in strijd met het vereiste van fair play.

² artikel 9:27 lid 1 Algemene wet bestuursrecht

³ artikel 9:36 lid 2 Algemene wet bestuursrecht

Aanbeveling

De ombudsman verzoekt de burgemeester - verantwoordelijk voor de portefeuille handhaving en regelgeving – de juridische grondslag en de rechtsbescherming in de meest voorkomende situaties van fietsverwijdering te waarborgen en uniformeren door vastlegging van die situaties in de APV.